

Aan:
Eerste Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. leden van de Eerste Kamer
per mail aan: ek-secretariaat@eerstekamer.nl

Den Haag, 2 maart 2023

Betreft: invoering Omgevingswet per 1 januari 2024

Geachte Eerste Kamer,
Geachte leden van de Eerste Kamer,

Op de plenaire agenda van 7 maart 2023 staat geagendeerd het verzoek van de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening om in te stemmen met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

De invoering van de Omgevingswet heeft de afgelopen jaren tot veel debat en discussie geleid. Uw Kamer heeft in december 2021 zelfs een hoorzitting gehouden om duidelijkheid te krijgen hoe het staat met de voorgenomen invoering van de Omgevingswet. Onze vereniging was een van de partijen die tijdens deze hoorzitting is gehoord. Wij hebben toen – met anderen, met name uit de ambtelijke kringen van grote en kleine gemeenten - onze zorgen uitgesproken over een invoering waarbij de onderliggende digitale systemen onvoldoende op orde waren.

Niet lang daarna heeft de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening te kennen gegeven dat hij de Omgevingswet aanvankelijk zelfs per 1 januari 2023, en later per 1 januari 2024 wil invoeren. De brieven van de minister die nu voorliggen, geven aan dat een besluit op dit moment helpt om het jaar 2023 te gebruiken voor een goede voorbereiding per 1 januari 2024.

Wanneer uw Kamer besluit om de Omgevingswet per 1 januari 2024 in te voeren, mogen wij hopen dat er daarna geen problemen zullen ontstaan. Laat duidelijk zijn dat wij begrijpen waarom de minister, gesteund door de koepelorganisaties, hecht aan de invoering per 1 januari 2024. Tegelijkertijd zijn wij als Nederlandse Vereniging voor Raadsleden bezorgd. En die zorg willen wij langs deze weg kenbaar maken.

Wij begrijpen na jarenlang gepalaver, uitstel en onduidelijkheid of digitale systemen op orde zijn voor de nieuwe Omgevingswet er een bestuurlijke urgentie is om door te pakken. Tegelijkertijd horen en zien wij dat de softwarevraagstukken die met de invoering samenhangen nog lang niet zijn opgelost. Wij constateren ook een gebrek aan menskracht bij gemeenten op dit cruciale deel van de inzet. Wij wijzen daarbij ook op de wens van veel gemeenten die vorige zomer tijdens het VNG Jaarcongres hebben aangegeven dat het wellicht verstandiger is om een ruime voorbereidingstijd te nemen, van bijvoorbeeld drie jaar, in plaats van met stoom en kokend water

systeembouwers te dwingen in een race tegen de klok een goed werkend digitaal systeem voor de nieuwe Omgevingswet te bouwen.

Ons moet daarom van het hart dat wij voorzien dat wanneer ondanks alle optimisme de systemen straks toch niet werken inwoners de dupe van bestuurlijke daadkracht worden en dat de problemen en vragen waarom dit allemaal zo overhaast moest worden ingevoerd op het bord van de gemeenteraad terecht komen. Natuurlijk is het goed wanneer inwoners de weg naar de gemeente zoeken en dan bij de gemeenteraad uitkomen. Echter, wij voorzien in dat geval dat wij niet in staat zijn om de problemen op te lossen, die door bestuurders worden veroorzaakt. Een kernvraag is daarom: kan de minister met honderd procent zekerheid garanderen dat alle systemen op 1 januari 2024 op orde zijn?

Wij zien parallellen met andere onderwerpen waarbij bestuurlijke daadkracht in combinatie met de uitvoering in grote systemen tot problemen leiden. Te denken valt aan de toeslagenaffaire, maar ook aan de wijze waarop wordt omgegaan met de vergoeding van kosten voor slachtoffers van de aardbeving in Groningen. Laat de Omgevingswet geen nieuw voorbeeld worden van bestuurlijke daadkracht en Haagse werkelijkheden die geen oog hebben voor hoe inwoners straks door de werking van onvolledige systemen in de problemen komen.

Tot slot, wij hopen dat wij het verkeerd zullen zien, maar wij zouden het tegelijkertijd zeer op prijs stellen wanneer uw Kamer helderheid weet te krijgen over de risico's die gepaard gaan met de invoering van de Omgevingswet.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden
H. Willemstein, voorzitter